

Hermann Schalück

Oscar Arnulfo Romero: El Salvador Keresztelő Jánosa

*Mi lesz a lényeg, amikor eljön az Úr:
adventi felhívás, Boldog Romero érsek szájába adva*

Nevem: *Oscar Arnulfo Romero*. Száz évvel ezelőtt, 1917-ben születtem, El Salvador egyik kis hegyi városkájában. Családom szegény volt, de teológiát tanulhattam, először San Miguelben, azután Rómában. Egyszerű, kissé félénk, aggályoskodó lelkipásztor voltam. 1970-ben segédpüspök lettem, aztán megyés püspök, előbb Santiago de Mariában, majd 1980-ig a fővárosban, San Salvadorban.

Ez a katonai diktatúrák ideje volt Latin-Amerikában. A szegényeknek nem voltak jogaik, nem volt hangjuk, a kritikusokat megkínózták és eltették láb alól. Mély sötétség fődte országunkat, El Salvadort, pedig az Megváltónk és Szabadítónk, Jézus nevét viseli („Az Üdvözítő”). A hallgatás éjszakája azonban egyházamat is beborította, mert sok pásztornak nem volt ereje és bátorsága ahhoz, hogy óvja a nyáját, és Isten nevében védelmezze a szegények jogait.

Ebben a helyzetben születtem, és hívtam el másodsor teológussá, lelkipásztorrá és püspökké. Mert meghallottam Istennek a szegényeknek megszólaló hangját: „Bátorság! Ezután Keresztelő Jánoshoz hasonlóan légy rettenthetetlen hang, amely Isten országát hirdeti!”

Egy éber ember

Először egészen új módon foglalkoztam János alakjával. Vajon a Keresztelő, ez a teveszörbe öltözött pusztai aszkéta, ez az ékesszóló, konok perlekedő a maga nem éppen finnyás szavaival „vipérák fajzatait” kiáltva nem csupán az egyház ellenségeinek, hanem nekünk keresztényeknek, keresztény intézményeknek és hivatalviselőknek is akart-e valamit mondani? János éber és kritikus ember volt. Még akkor is megőrizte vizsgáló tekintetét, amikor maga Jézus már nagy feltűnést keltett gyógyításaival és prédikációjával. Végző világosságot akart, ezért megkérdette két tanítványával: „Te vagy-e az Eljövendő, vagy még tovább kell várunk?”

A Jézus által adott felelet elmond valamit arról a mércéről, amely alighanem Jánosé is volt: „Vakok látnak, süketek hallanak, halottak föltámadnak, s a szegényeknek hirdetik az evangéliumot.” A közelgő Isten Országát tehát nem csupán szavakról lehet felismerni – legyenek azok jámbor áradások vagy bürokratikus rendeletek és utasítások –, nem csupán a „helyes” teológiáról vagy a rendszerhű viselkedésről, hanem a szeretet, a felszabadítás, az irgalmasság, a törődés és az igazságosság tetteiről is. A szegények melletti fellépés valójában az egyetlen hiteles adventi keresztény istentisztelet.

Egyre jobban fölbátorodtam, és 1978. december 17-i adventi prédikációmban, amelyet a rádión keresztül az egész országban lehetett hallani, azt mondtam: „Annak a karácsonyi ünnepnek, amely Isten felszabadító cselekvése révén nem ölt testet a mi valóságunk fájdalmas, tragikus és reménytelen viszonyai között – az ilyen karácsonyi ünnepnek semmi köze sincs a kereszténységhez. Hiszen Isten a mi történelmünket akarja üdvössé tenni. Ezért a saját szomorú történelmünkre kell vonatkoztatnunk az adventről szóló bibliai üzenetet. Saját történelmünkben kell Istennel találkozunk.”

A követés logikája

Magam is próféta voltam, mint János? Nem tudom. Mások ezt mondták rólam. Mindenesetre nem én toladoktam ebbe a szerepbe. Elhívás volt ez a szegények által, akik különleges módon hordozzák magukban Isten nyomait. Legbelül kétségtelenül éreztem magamban azt a vágyat, hogy legalább egy kicsit János legyek a pusztában. 1978. december 10-én azt mondtam a prédikációmban: „Ki ruházhatná fel végre szavaimat a próféták beszédének hatásosságával, hogy megrendítsem azoknak a fásultságát, akik térdre borulnak a gazdagság előtt, akik aranyból és pénzből,

hatalomból és politikából akarnak halhatatlan isteneket csinálni? De mindez el fog múlni. Lehetséges egy másik világ.”

Ahogy maga Jézus, János is konfliktusba került a társadalom és a szervezett vallás hivatalos köreivel. Kétségbe vonták fellépésének törvényességét. Ez történt velem is. Nagy hatalmú politikusok, sőt akkori püspök kollégák is följelentettek Rómában. Állítólag túl radikális voltam, egyesek szerint egyenesen marxista szellemiség ragadt rám. Ami jó hír egyesek – a szegények – számára, az mindig kényelmetlen mások számára, akiknek nem érdekük a változás. Keresztelő János halála, amelyet az érdekek háborzongató játékaént rendeztek meg, az Isten szava követésének logikája szerint történt. Isten követése kényelmetlen, de másfelől felszabadító és termékeny is mások és minden számára, aminek Isten logikája szerint még meg kell történnie. A búzaszem csak akkor hoz termést, ha a földbe hull, és elhal.

János egy másik, új valóság „megszimatolója”, „ajtónállója”, „küszöbszentje”, „előfutára” volt. Nem ő maga ez a másik, nem is ő vezet be az új valóságba, „csak” rámutat. János rettenthetetlenül mutat rá arra, ami a történelem meghatározott fordulópontján bekövetkezik. Mindenekelőtt arra mutat rá, aki jön; vagy ahogyan egy modern egyházi ének fejezi ki: „ami a lényeg lesz, amikor eljön az Úr”.

Ez nem rendeletekben, dokumentumokban és levelekben áll majd, akárhonnan jöjjenek is azok. Jézus egyházának termékenysége szempontjából sokkal inkább a Lélek iránti nyitottság a döntő. A nyitottság az egymással való bánásmódban. A határok átlépésének és új földek fölfedezésének bátorsága. Az egyéni és közösségi tanúságtétel ereje. Egyházunk képessége arra, hogy olyan útmutatásokat adjon és olyan kezdeményezésekbe fogjon, amelyek mások számára felszabadítóak, bátorítóak, vigasztalóak és

építőek. A lényeg közös keresése annak érdekében, hogy Isten Országa egyre inkább érvényre jusson mindazzal szemben, ami lealacsonyítja az embert és a teremtést. Ismételtén azt mondtam, prédikáltam és írtam: „Engem megölhetnek, de az igazságosság és a remény hangját nem.” Az egyház ezt a reményt hordozza.

1980. március 24-én meggyilkoltak, az eucharisztia ünneplése közben. Ezáltal Jézus és János követőjének tudom magam. Ezáltal örökre része vagyok a megtört kenyérnek, amely Jézusra emlékeztetve

életet ad a világnak, és megadja a feltámadás reményét.

Szeretném odakiáltani nektek, amit Václav Havel, a drámaíró, emberjogi harcos és egykori cseh elnök mondott. Számára a remény az ember belső dimenziója, amelynek semmi köze sincs a jósláshoz. A remény a szív irányítúje. Igazi mivolta szerint a remény nem az öröm amiatt, hogy a dolgok jó irányba haladnak. Nem is befektetés egy olyan vállalkozásba, amely a gyors siker útját ígéri. A remény inkább az a képesség, hogy bevessük magunkat valamiért, mert az jó, de nem

azért, mivel feltétel nélkül sikert ígér. A remény minden más, csak nem naiv optimizmus. A remény mély forrásokból meríti erejét. Nevezetesen abból a bizonyosságból, hogy van valami értelmes annak a távlatában, ami eljövöben van.

Ezért mindannyiótokkal így imádkozom: „Uram, jöjjön el a te országod!” *Adveniat regnum tuum. Señor, que venga tu reino, hoy y siempre.*

Forrás: Christ in der Gegenwart, 2017/50

Romero érseket ez év október 14-én szentté avatták

Az adventi négy gyertya

1. gyertya: A kezdetek

Ter 1,1-5: *Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld pusztá volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött. Isten szólt: „Legyen világosság!”, és lett világosság. Isten látta, hogy a világosság jó. Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől. A világosságot nappalnak nevezte Isten, a sötétséget pedig éjszakának. Aztán este lett és reggel: az első nap.*

Minden dolog előtt a formátlan üresség volt. Sötétség borította a mélység arcát. Aztán az Istentől jövő szél, Isten Lelke végigsöpört a vizek felett. Isten hangja így szólt: Legyen világosság! Az első teremtés, minden dolgok kezdete a fény volt. Meggyújtjuk ezt a gyertyát Adventben, hogy Isten kezdetek óta fénylő világosságára emlékeztessen bennünket – a remény hajnalára, az eljövendő ígéretére.

GYERTYAGYÚJTÁS

IMA: A kezdetek óta tartó fény, a teremtés fénye világítson a mi világunkban és bennünk! Találjunk világosságot a legsötétebb időkben is, tudva, hogy a fény soha nem tud kialudni! Ahogyan várjuk a Jézusgyermek születését, úgy várjuk fényedet, egy új hajnal eljövételét.

2. gyertya: A fény a múltban

Iz 60,1-5: *Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége meg-*

nyilvánul rajtad. Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez. Hordozd körül tekintetedet, és lásd: mind egybegyűlnek, és idejönnek hozzád. Fiaid messze távolból érkeznek, s lányaidat ölükből hozzák. Ennek láttára földerülsz, szíved dobog az örömtől, és kitágul. Mert feléd áramlik a tengerek gazdagsága, és ide özönlik a nemzetek kincse.

A számkivetés kétségbeesésében, az elhagyatottság reménytelenségében pirkadt fel Isten fénye. A visszatérés ígérete, a remény ünnepe megvalósult. A próféták kinyilvánították, hogy Isten volt a fény, és a fény már az emberekben világít, és ez a fény magához vonzza a világot. Ezt a második gyertyát azért gyújtjuk meg, hogy emlékeztessen bennünket, amikor elveszítjük a reményt, amikor számkivetettek vagyunk. Emlékezzünk, hogy Isten fénye másokon át fog világítani, és aztán újra rajtunk keresztül is.

GYERTYAGYÚJTÁS

IMA: Világ Reménye, világítson fényed előttünk az utunkon! Emlékezzünk, hogy a fény világít mögöttünk, és fényed nyomait megtaláljuk elődeink történeteiben és énekeiben, amelyeket ránk hagytak. Ha reménytelenséget érzünk, énekeljük fényed énekét, tudván, hogy fényed új úton jön el hozzánk.

3. gyertya: A jövő

Jel 21,22-26: *De templomot nem látam benne, mert a Mindenható, az Úr, az Isten és a Bárány a temploma. A városnak nincs szüksége sem Napra, sem Holdra,*

hogy világítsanak, mert az Isten dicsősége ragyogja be, világossága pedig a Bárány. Fényében járnak a nemzetek, és a föld királyai elhozzák bele dicsőségüket. Kapuit nem zárják be soha, hiszen ott nincs éjszaka. A népek odabordják kincseiket és értékeiket.

A jövőre tekintve azt mondtuk, hogy nem lesz már több fény. De Isten maga a fény, Isten Báránya a mi lámpásunk. Mindenki Isten fényében fog járni, nem lesz többé éjszaka. Az ablakok és ajtók mindig nyitva lesznek, hogy a fény mindig világítson. Meggyújtjuk ezt a harmadik gyertyát, hogy ünnepeljük Isten örömének fényességét, amely világítani fog örökkön örökké.

GYERTYAGYÚJTÁS

IMA: Isten Báránya, világ fényessége, ragyogj örökké! A reménytelenség, a félelem és a halál tűnjön el az árnyak között, amint megismerjük szeretetedet és fényedet a szívünkben, az életünkben, a világunkban, mindörökkön örökké. Ámen.

4. gyertya: A fény a jelenben

Jn 1,1-5: *Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ő volt kezdetben Istennél. Minden általa lett, nélküle semmi sem lett, ami lett. Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága. A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel.*

Visszanéztünk a múltba, a kezdetekhez és a jövőbe. De amit ismerünk, az a jelen. Ez az idő a mienk,